

מס' 4611

MS

דברי פתיחה לתערוכה "מאומנות ישראל 1964
ירושלים, יום שבת, 2.5.1964 בבית הנכות
הלאומי בצלאל

גבירותי/ורבותי,

אסנם בודאי יבואו המומחים ויעריכו את המוצגים בתערוכה כיד

המומחיות הטובה עליהם. לא אכניס ראשי בין ההרים ולא אביע דעה.

הייתי רוצה לנגוע בשתי נקודות בלבד: משהו על התערוכה כשגריר תרבותי

של ישראל בעולם, ומשהו על הצורך בחינוך לנזי בתוך המדינה עצמה.

ישראל לא תוכל להתאונן על קיפוחה בכותרות העתונות העולמית.

כמדומני כבר שבעה בפשנו כותרות בעניינים מדיניים הנוגעים לנו. יובא

נא דבר המדינה לאחינו בתפוצות ולעולם הגדול לא סכוח הסתככותינו עם

אחרים; נביא להם את דבר יצירתנו היום-יומית בכל השטחים. טוב ומועיל

לנו כי נופיע לעיני העולם ולעיני בני ישראל ביצירתנו הרוחנית,

התרבותית והאומנותית. ולא הייתי רוצה שילמדו להכירנו ולהעריכנו

כדבר אכזומי, כדבר יוצא דופן, במדינה שיש להשחאות עליה על כי השיגה

מה שאחרים בעצם כבר השיגו מזמן.

כשם שעל מוצרינו להתחרות בשוקי העולם בזכות ערכם, בזכות סיבם, בזכות סחירם, ולא רק בזכות הקשר הרומנטי שלהם עם ערש העם היהודי, כי חייבים בכסי רוח, תוצרי "היצוא הרוחני" שלנו, אם מותר לנו לקרוא להם בשם זה, לעמוד על רגליהם שלהם. מפי סביני דבר שומע אני כי יש בה בתערוכה זו דברים שלא דוקא ישראליותם היא הקובעת את זכותם להראות בעולם כולו. טוב לשמוע זאת וכך אנו צריכים להופיע בעולם.

רוצים אנו בפריחתה של האומנות בארצנו, רוצים אנו בפריחתה של התרבות בארצנו. הדבר הזה לא ייעשה על-ידי שכבה קטנה של מתעניינים. באין תרבות-עם לא תיכון תרבות לאומית. יש להביא מיטב היצירה הצורנית שלנו להסוגי העם. כיום נהגים סמנה אלה הגרים בערים הגדולות; משהו אפשר לראות באותם הישובים הקטנים המעטים שבהם יש פינה לדבר אומנות. בזכיר למשל את המשכן בעין חרוד. גם אומנינו וגם שאר העוסקים בשטח האומנות חייבים לתת את דעתם על הבאת בכסי היופי, הנוי והטבע האומנותי לכל ישוב וישוב בארץ; אם בארגון מערוכות בודדות ואם בהקמת מוסיאונים ופינוי נוי במקומות שונים.

על-ידי הבאת האומנות הנוצרת אצלינו לכל רחבי המדינה נימצא מעוררים, מעודדים ומסייעים ביצירת תרבות-צורה לאומית. דרושה שאיבה בלתי נילאת מסקורות תרבות-הצורה של שבטי ישראל וגלויותיהם ודרוש חיפוש אחרי החדש והמשותף לכולנו. אין אני מסיף לשפה אחת ולדברים אחדים. מבפה של אומנות בכך, טבעו של ביטוי בכך, שהוא פורח דווקא סתוך ריבוי. דוקא סתוך ריבוי יכולה האומנות להיות גורם מאחד גם משהתכנים שלה לאומיים באופן ברור וגם כשהם אנושיים, אוניברסליים. בזה כן בזה יוצרים אנו סכנה תרבותי משותף בתהליך מזוג הגלויות שלנו, מיזוג העליות שלנו, לעם אחד, לאומה אחת.

ולבסוף רוצה אני לברך את התערוכה שתמלא את שליחותה הלאומית ואת ייעודה האמנותי. אביע את תודתי לאמנם, לדוקטור סייץ שברר את היצירות לתערוכה זו, למרסיאון "בצלאל" המאכסן אותה, ולקרן התרבות אמריקה ישראל שבכותה קטה ונהייתה.